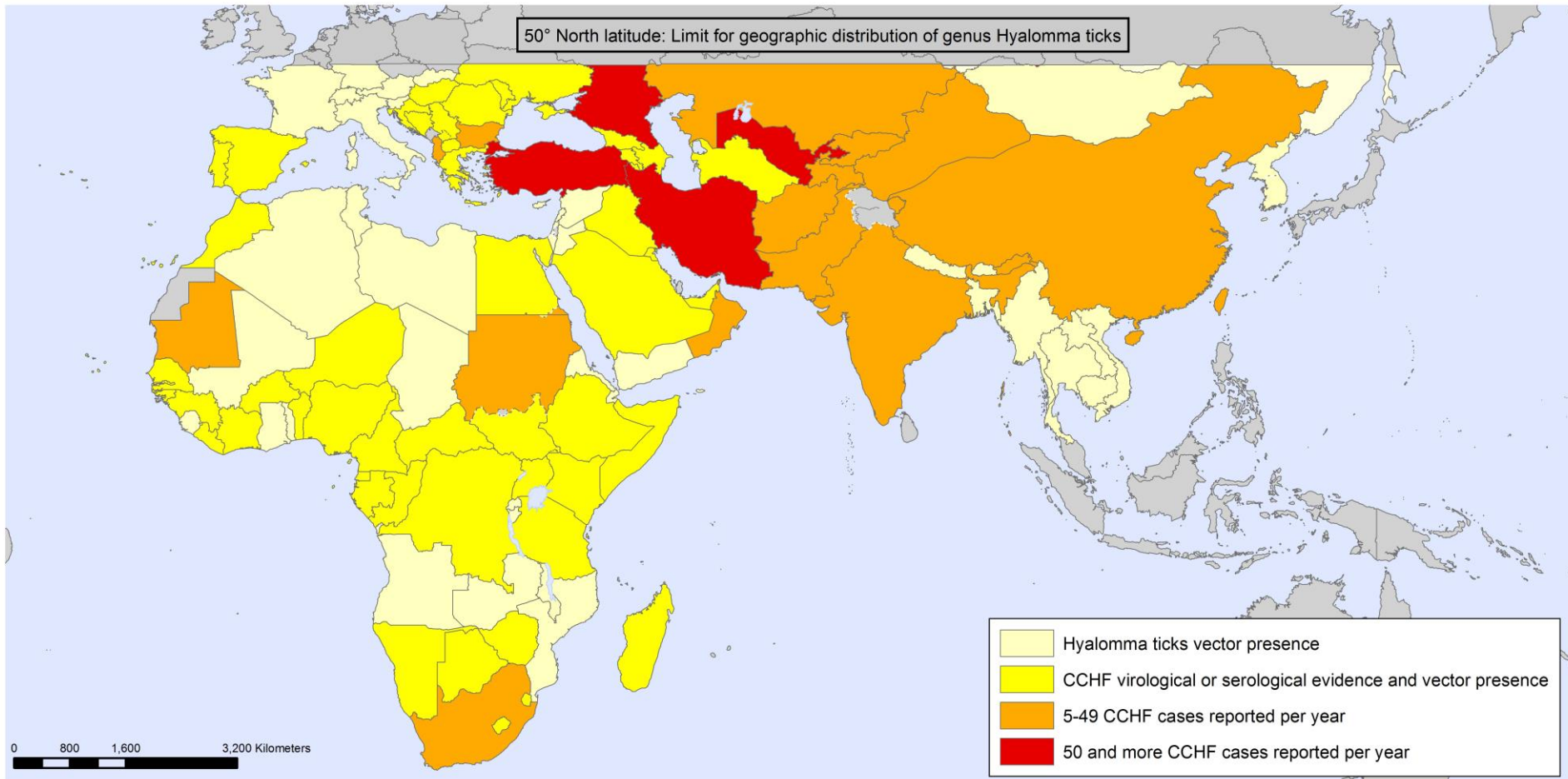

**KIRIM KONGO
KANAMALI
ATEŞİ**

KIRIM-KONGO KANAMALI ATEŞİ

- Kırım-Kongo kanamalı ateşi, kenelerden geçen viral bir kanamalı ateŐtir.
- Hastalık ilk olarak 1944'te Kırım'da tanımlanmış ve Kırım kanamalı ateşi adını almıŐtır.
- 1956 yılında Kongo'da görölen hastalığın, 1969 yılında Kırım Kanamalı Ateşi ile aynı olduğunun farkına varılması ile hastalık bu tarihten itibaren bugünkü bilinen ismiyle anılmaya başlanmıŐtır.

Geographic distribution of Crimean-Congo Haemorrhagic Fever

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Information, Evidence
and Research (IER)
World Health Organization

© WHO 2017. All rights reserved.

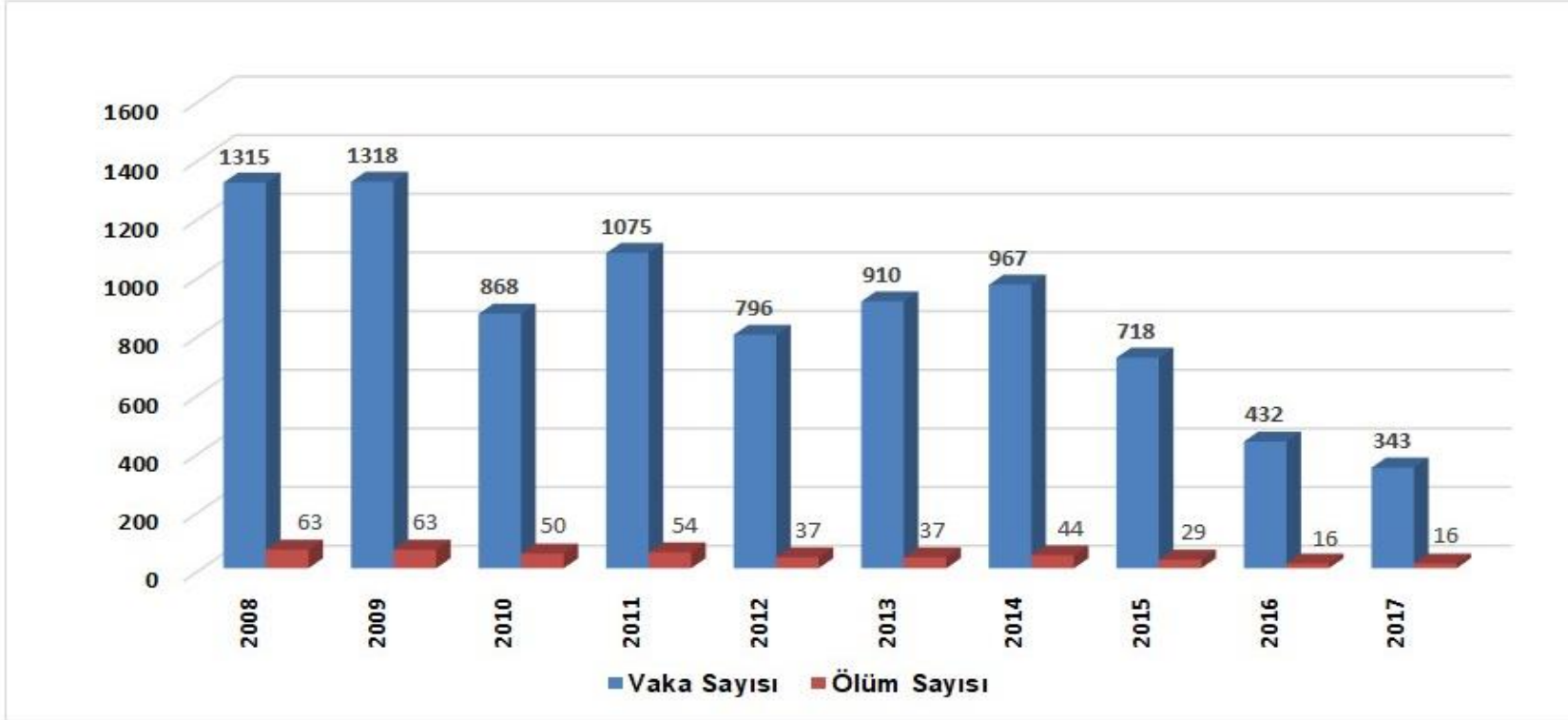
- Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), keneler tarafından taşınan *Bunyaviridae* ailesine bağlı *Nairovirüs* grubuna ait bir virüsle oluşan;
- Ateş, halsizlik, iştahsızlık, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma, ishal ve ağır vakalarda kanama gibi bulgular ile seyrederek ölümlere neden olabilen **zoonotik (hayvanlardan insanlara bulaşan)** karakterli bir enfeksiyon hastalığıdır.
- KKKA vakaları, en sık ülkemizde bahar ve yaz aylarında görülmektedir.
- İlk kez Tokat ili ve civarında dikkatleri çeken Kırım Kongo Kanamalı Ateşi vakaları çoğunlukla İç Anadolu'nun kuzeyi, Orta Karadeniz ve Doğu Anadolu'nun kuzeyinde yoğunlaşmaktadır.

TÜRKİYE KENE HARİTASI

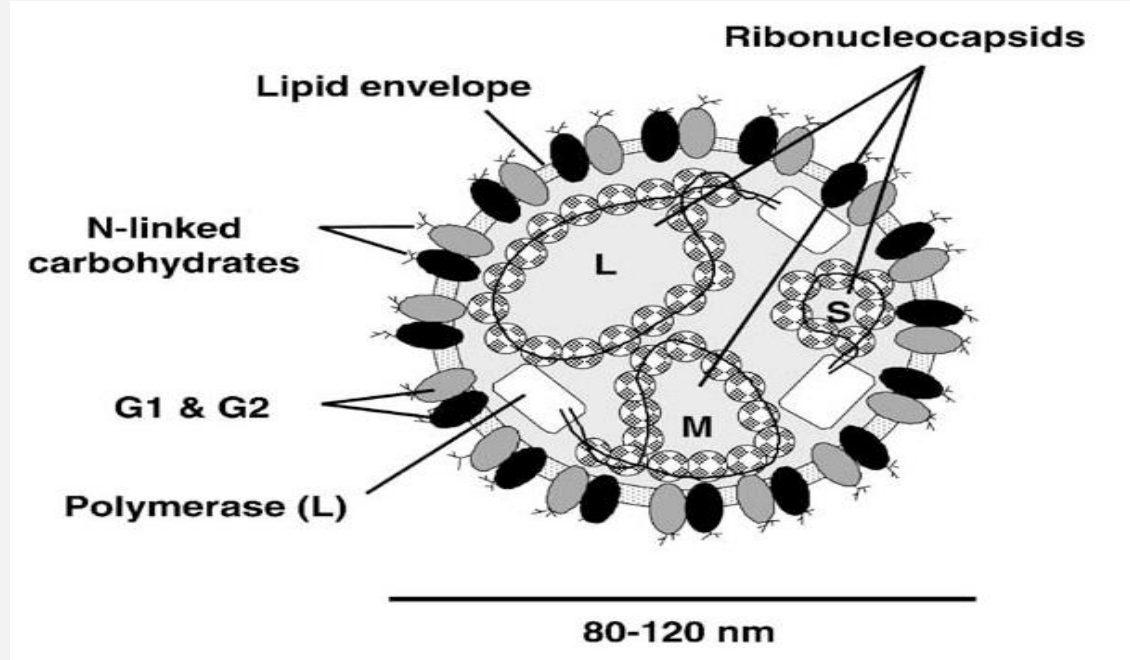
- Ülkemizde KKKA bahar aylarında görülmeye başlamakta olup yaklaşık %4-5 fatalite hızıyla seyretmektedir.

Grafik 1 - Kırım Kongo Kanamalı Ateşi Vakalarının ve Ölümünün Yıllara Göre Dağılımı, Türkiye, 2008-2017

VİRÜSÜN ÖZELLİKLERİ

- Etken Bunyaviridae ailesinden Nairovirus grubundan tek sarmallı RNA virüsü olan **Crimean-Congo haemorrhagic fever** virüsüdür.
- Virüsler, 100 nm (nanometre) büyüklüğünde, Ribonükleik asit (RNA) içeren, heliksel kapsidli ve zarflı virüslerdir.

BULAŞMA

- İnsanlara virusün bulaşması enfekte kenelerin ısırması, enfekte hayvanların veya enfekte insanların kan ve sekresyonları ile olabilir.
- Virüsü taşıyan özellikle *Hyalomma* türüne ait kenelerin insan vücuduna tutunması,
- Virüsü taşıyan kenelerin çıplak el ile ezilmesi,
- İnkübasyon süresi kene tutunmasından sonra genellikle 1-3 gün, en fazla 9 gün olabilmektedir.
- Enfekte kan, vücut sıvısı ve diğer dokularla temas sonrasında 5-6 gün; en fazla ise 13 gün olabilmektedir.

BELİRTİLER

- Hastalık virüsün alınma şekline bağlı olarak 1-14 gün sürebilen kuluçka döneminden sonra
- Ateş, halsizlik, üşüme, titreme, yaygın kas ağrıları, baş ağrısı, bulantı-kusma, ishal, yüzde ve gözlerde kızarıklık, deri döküntüsü gibi şikâyetlerle kendini gösterir.
- Hastalığın ilerleyen dönemlerinde cilt kanaması, diş eti kanaması, burun kanaması, mide-barsak kanaması, akciğer ve beyin kanamaları görülebilir.

TEŞHİS

- ELISA
- Antijen tespiti
- Ters transkriptaz polimeraz zincir reaksiyonu (RT-PCR) deneyi
- Hücre kültürü ile virüs izolasyonu

TEDAVİ

- Destek tedavisi, tedavinin temelini oluşturur.
- Bunun yanında hastanın sıvı-elektrolitlerinin ve kan değerlerinin izlenmesi gerekmektedir. Gerekirse taze donmuş plazma ve trombosit süspansiyonu verilebilir.
- Antiviral ilaç **RİBAVİRİN**, KKKA enfeksiyonunu belirgin bir fayda ile tedavi etmek için kullanılmıştır. Hem oral hem de intravenöz formülasyonlar etkili görünmektedir.

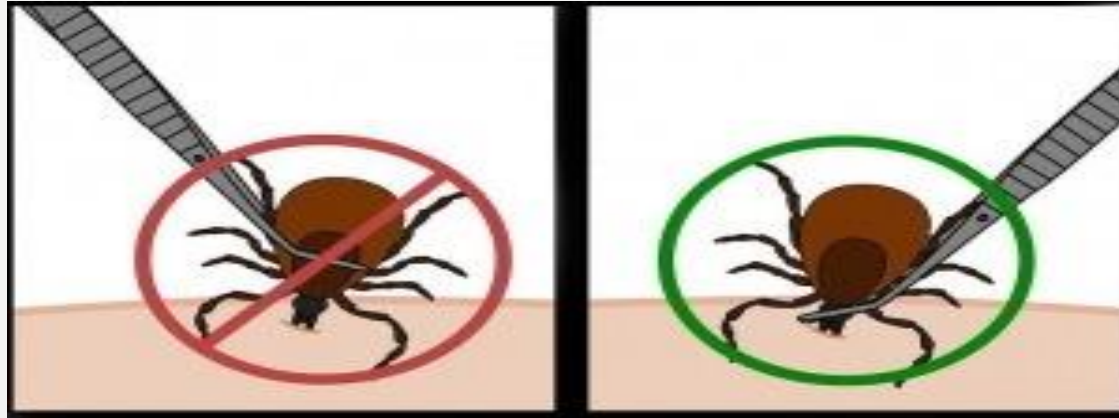
KORUNMA

- Hastalığa sebep olan virüsün bulaştırıcısı olan keneler uçmazlar, zıplamazlar; yerden yürüyerek vücuda tırmanırlar.
- Tarla, bağ, bahçe, orman ve piknik alanları gibi kene yönünden riskli alanlara gidilirken;
  - Kenelerin vücuda girmesini engellemek maksadıyla mümkün olduğu kadar vücudu örten giysiler giyilmeli,
  - Pantolon paçaları çorapların içerisine sokulmalı,
  - Ayrıca kenelerin elbise üzerinde rahat görülebilmesi için açık renkli kıyafetler tercih edilmelidir. Oturulacak yerlere de açık renkli örtü serilmelidir.
- Hayvanların üzerindeki keneye, hayvanların kan ve idrarına çıplak elle dokunulmamalıdır.

KORUNMA

- Riskli alanlardan döndükten sonra kene kontrolü
- Vücudun özellikle diz arkası, koltuk altları, kulak arkası, ense, saç dipleri ve kasıklar dâhil kontrol edilmeli ya da ettirilmelidir.
- Vücuda tutunan kene çıplak elle dokunmadan; eldiven, bez ya da poşet ile çıkartılmalı, çıkartılamıyorsa en yakın sağlık kuruluşuna müracaat edilmelidir.

YAPILMAMASI GEREKENLER

- Vücuda tutunmuş olan keneyi patlatmayın, ezmeyin, üzerine herhangi bir kimyasal madde (alkol, deterjan, sıvı sabun, gaz yağı, kolonya) kesinlikle dökmeyin

KİMLER RİSK ALTINDA ?

- Hastalığın görüldüğü bölgelerde yaşayan tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişiler,
- Kasaplar ve mezbaha çalışanları,
- Veteriner hekimler,
- Askerler,
- Korunmasız olarak kamp ve piknik yapanlar,
- KKKA hastaları ile temas eden sağlık personeli,
- Laboratuvar çalışanları,
- Hasta yakınları risk altındadır.

TEDBİR

- Oturacağınız yere açık renkli örtü serin. Bağ, bahçe, tarla, orman gibi riskli alanlara giderken açık renkli ve kapalı kıyafetler giyinin. Pantolon paçalarını çorap içine sokun ya da çizme giyinin. Hayvanların üzerindeki keneye, hayvanların kan ve idrarına çıplak elle dokunmayın.

KONTROL

- Riskli alanlardan döndükten sonra kene olup olmadığını görmek için vücudunuzun ve elbisenizin her yerine dikkatlice bakın. Vücudunuzu özellikle diz arkası, koltuk altları, kulak arkası, ense, saç dipleri ve kasıklar dahil kontrol edin ya da ettirin.

Çocuklarınızın vücudunu mutlaka kontrol edin.

MÜDAHALE

- Vücudunuza tutunan keneyi çıplak elle dokunmadan; eldiven, bez ya da poşet ile çıkartın, çıkaramıyorsanız en yakın sağlık kuruluşuna gidin.

KAYNAKLAR

- <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/crimean-congo-haemorrhagic-fever>
- <https://sagligim.gov.tr/zoonotik/liste/135-k%C4%B1r%C4%B1m-kongo-kanamal%C4%B1-ate%C5%9Fi-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1.html>
- <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/zoonotikvektorel-kkka>
- [https://isparta.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Faydal%C4%B1%20Bilgiler/K%C4%B1r%C4%B1m%20Kongo%20Kanamal%C4%B1%20Ate%C5%9Fi%20\(KKKA\)%20Hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1/K%C4%B1r%C4%B1m%20Kongo%20Kanamal%C4%B1%20Ate%C5%9Fi%20_KKKA_%20Hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf](https://isparta.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Faydal%C4%B1%20Bilgiler/K%C4%B1r%C4%B1m%20Kongo%20Kanamal%C4%B1%20Ate%C5%9Fi%20(KKKA)%20Hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1/K%C4%B1r%C4%B1m%20Kongo%20Kanamal%C4%B1%20Ate%C5%9Fi%20_KKKA_%20Hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf)